

Anexă la Fișele disciplinelor 2021-2022

Departamentul de Limbă română și lingvistică generală

În contextul pandemiei Covid 19, modalitățile de evaluare din cadrul sesiunilor de examene, **nivel licență**, din anul universitar 2021-2022 s-au modificat după cum urmează:

Semestrul I

LLR5121 Istoria limbii române (Noțiuni fundamentale) (A), LLR5221 Istoria limbii române (Noțiuni fundamentale) (B). Metodă de evaluare: Examen scris online MS Teams (pondere: 67% din notă) + seminar (activitate + 4 prezențe + transcrierea / transliterarea unei secvențe textuale și analiza etimologică a trei cuvinte din trei clase gramaticale distincte; pondere: 33% din notă)

Director Departament

Nume

Semnătura

Decan

Nume

Semnătura

Lector univ. dr. Maria Aldea

Disciplină: Lexicografia românească în context european

Cod: LMR1129

Credite: 7

An universitar: 2021–2022

Curs & Seminar: miercuri, 14:00–16:00, platforma MS Teams

Sept. 29; Oct. 6, 13, 20, 27; Noi. 3, 10, 17, 24; Dec. 1, 8, 15; Ian. 5, 12

Consultații: luni, 8:00–10:00, MS Teams, clasa Consultații_MariaAldea_2021-2022 (obligatoriu: solicitare în prealabil via e-mail – maria.aldea@ubbcluj.ro)

Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">• Cunoașterea atât a stadiilor de evoluție a lexicografiei românești și europene, cât și a instrumentarului necesar pentru elaborarea unui dicționar.
Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">• Însușirea unor informații relevante privind lexicografia românească și romanică;• dezvoltarea capacității de a înțelege parcursul constituirii unui articol de dicționar / al unui dicționar;• utilizarea informației teoretice în aplicații practice.

Conținuturi

Curs	Metode de predare	Observații
Curs introductiv Prezentare conținuturi, bibliografie, mod de evaluare curs. Elemente de lexicologie și semantică a limbii române (Curs 1, data...)	Online, sincron	
T1. Ce este lexicografia? 1. Lexicografia: obiect de studiu, disciplină, metodă 1.1. Dicționar, glosar: accepții 2. Lucrări românești și străine referitoare la tehnica lexicografică T2. Clasificarea producțiilor lexicografice 1. Tipuri de dicționare 1.1. arealul românesc (Curs 2, data...)	Activ-participative; curs interactiv, cu fundament de prelegere	
1. Tipuri de dicționare 1.2. arealul internațional 1.3. caracteristici sintetizatoare (Curs 3, data...)		
T3. Articolul de dicționar Elemente prezente în structura articolului de dicționar: (1) nomenclatură/cuvânt-titlu (2) transcriere fonetică (3) informații de natură gramaticală (4) informații de natură etimologică (5) definiția (6) exemplele (7) locuțiunile (8) trimerile (9) mărcile de întrebuintare (10) mărcile de schimbare de sens (Curs 4, data...)		
T4. Lexicografia în arealul romanic: direcții și tendințe 1. Introducere 2. Scurt istoric (sec. XVI-XX) 3. Tipuri de dicționare 3.1. Dicționare monolingve generale (latine, iberice, italice, galice, lusitane) (Curs 5, data...)		
3.2. Dicționare bilingve (iberice, italice, galice, lusitane) 3.3. Dicționare monolingve specializate (iberice, italice, galice, lusitane) (Curs 6, data...)		
4. Direcții în lexicografia romanică modernă (Curs 7, data...)		
T5. Primele tentative lexicografice românești 1. Scurt istoric 2. Lexicografia românească veche (sec. XVI-XVIII) 2.1. Lexicografie bi-/multilingvă 2.2. Lexicografie		

monolingvă (Curs 8, data...)		
3. Lexicografia românească modernă (sec. XIX-XX) 3.1. Dicționare bilingve 3.2. Dicționare poliglote 3.3. Dicționare generale (Curs 9, data...)		
4. <i>Lexiconul de la Buda (1825)</i> – operă lexicografică de excepție a Școlii Ardelene 5. A.T. Laurian & I.C. Massim, <i>Dicționarul limbei române (1877)</i> (Curs 10, data...)		
6. Sextil Pușcariu, <i>Dicționarul Academiei (DA)</i> (1906-1944) 7. <i>DLR^a</i> (2010) (Curs 11, data...)		
T6. Definiția 1. Ce este definiția 2. Definiția prin incluziune 3. Analiza semică (Curs 12, data...)		
4. Prototipul 5. Taxonomia definițiilor lexicografice (Curs 13, data...)		
T7. Cercetarea lexicografică azi 1. De la hârtie la mediul electronic. 2. Resurse electronice 3. Corpusul lexicografic (Curs 14, data...)		
8.2 Seminar/ laborator/ proiect	Metode de predare-învățare	Observații
1. Seminar introductiv (prezentare obiective, tematică, bibliografie, evaluare)	Online, sincron	
2. Clarificare terminologică: <i>cuvânt, lexem, lexicologie, lexicografie, lexic, lexicon, dicționar, vocabular, termen, terminologie.</i>	Activ-participative; discuția, explicația, demonstrația, dialogul, exercițiul, analiza	
3. Analiza tipologică a operelor lexicografice. Opere lexicografice de excepție conservate în fondurile bibliotecilor din Cluj-Napoca (BCU „Lucian Blaga”, Biblioteca Academiei, Biblioteca Institutului de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”).		
4. Exerciții aplicate		
5. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
6. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
7. Lucrări lexicografice din spațiul romanic: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
8. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
9. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
10. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
11. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
12. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
13. Lucrări lexicografice din arealul românesc: prezentare și analiză comparată a unor articole de dicționar		
14. Seminar recapitulativ în vederea pregătirii examenului.		
Bibliografie ► Aldea, Maria, <i>Sextil Pușcariu și lexicografia</i> , în <i>Caietele Sextil Pușcariu. IV. Actele Conferinței Internaționale „Zilele Sextil Pușcariu, Ediția a IV-a, Cluj-Napoca, 12-13 septembrie 2019</i> , Cluj-Napoca, Scriptor / Argonaut, 2019, p. 52–57, http://inst-puscariu.ro/SextilPuscariu/SPIV/pagini/CSP%20IV%20[Pages%2052%20-%2057].pdf ► ATKINS, B.T. Sue & Michael Rundell, <i>The Oxford Guide to Practical Lexicography</i> , Oxford,		

Oxford University Press, 2008.

- ▶ BIDU-VRĂNCEANU, Angela, *Lectura dicționarilor*, București, Editura Atelierele Tipografice „Metropol”, 1993.
- ▶ BIDU-VRĂNCEANU, Angela și Narcisa Forăscu, *Cuvinte și sensuri. Polisemia, sinonimia, antonimia prin exerciții*, București, E.Ș.E., 1988.
- ▶ BIDU-VRĂNCEANU, Angela et alii, *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, București, E.Ș., 1997.
- ▶ SVENSEN, Bo, *Practical Lexicography. Principles and Methods of Dictionary-Making*, Translated from the Swedish by John Sykes and Kerstin Schofield, Oxford/New York, Oxford University Press, 1993.
- ▶ BUSUIOC, Monica, *Le dictionnaire de la langue roumaine. Tradition et innovation*, în „Revue roumaine de linguistique (Romanian Review of Linguistics)”, LIII, 2008, nr. 1–2, p. 223–234 (document Travaux fondamentaux/ Seminal Works), <http://lingv.ro/RRL%201-2%202008%20travaux%20fondamentaux.pdf>.
- ▶ BUSUIOC, Monica Mihaela, Nicoleta Mihai și Alexandru Anghelina, *Lexicografie și lexicologie*, în Marius Sala și Nicolae Saramandu (coord.), *Lingvistica românească*, București, EAR, 2018, p. 247–290.
- ▶ CANARACHE, Ana, *Lexicografia de-a lungul veacurilor*, București, E.Ș., 1970.
- ▶ CHARLET, Jean-Louis, *Les instruments de lexicographie latine de l'époque humaniste*, Firenze, Leo S. Olschki Editore, 2004, p. 167–195.
- ▶ COSERIU, E., *Pour une sémantique diachronique structurale*, în „Travaux de linguistique et de littérature”, Strasbourg, 1964, II, 1, p. 139–186.
- ▶ FREY, Claude și Danièle Latin, *Le corpus lexicographique*, Louvain-la-Neuve, Duculot, 1997.
- ▶ HRISTEA, Teodor (coord.), *Sinteze de limba română*, ediția a III-a, București, Albatros, 1984.
- ▶ GRAUR, Al., *Fondul principal al limbii române*, București, E.Ș., 1957.
- ▶ HAJA, Gabriela și Elena Isabelle Tamba, *Cercetarea lexicografică academică actuală: tradiție și modernitate*, în ALIL, t. LV, 2015, București, p. 7–17, http://www.alil.ro/wp-content/uploads/2017/01/GabrielaHaja_CercetareaLexicografica_7.pdf.
- ▶ PAGLIARDINI, A., *Quelques problèmes à propos de la relation entre la lexicographie roumaine et italienne*, în „Revue Roumaine de Linguistique”, XXXVI, 1991, nr. 5–6, p. 221–236, <http://dspace.bcu-iasi.ro/handle/123456789/35>.
- ▶ PRICOP, Alina-Mihaela (coord.), *Lexicografia poliglotă în secolele al XVII-lea – al XXI-lea: liste, glosare, vocabulare, dicționare, lexicoane, tezaure care conțin limba română. Bibliografie*, Introducere de Alina-Mihaela Pricop, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza Iași”, 2017.
- ▶ PUȘCARIU, Sextil, *Limba română, Volumul I. Privire generală*, București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1940, p. 364–415 [ed. 1976, p. 370–415].
- ▶ QUEMADA, B., *Notes sur la lexicographie et dictionnaire*, în „Cahiers de Lexicologie”, 1987, 51, nr. 2, p. 229–242.
- ▶ REY, A., *Encyclopédies et dictionnaires*, Paris, PUF, 1982.
- ▶ REY, A., *De l'artisanat des dictionnaires à une science du mot. Images et modèles*, Paris, Armand Colin, 2008.
- ▶ REY, Alain, Fr. Duval et Gilles Siouffi, *Mille ans de langue française, histoire d'une passion, I. Des origines au français*, Paris, Perrin, 2017, p. 417–456.
- ▶ SALA, Marius (coord.), *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, București, E.Ș.E., 1988.
- ▶ SECHE, Mircea, *Schiță de istorie a lexicografiei române*, vol. I–II, București, E.Ș.E., 1966, 1969.
- ▶ *Sens și definiție* (număr tematic), în SCL, 1986, nr. 2, http://dspace.bcu-iasi.ro/static/web/viewer.html?file=http://dspace.bcu-iasi.ro/bitstream/handle/123456789/790/BCUIASI_PER_X-3153_1986%2c%20An.37_Nr.1-6.pdf?sequence=87&isAllowed=y.
- ▶ *Storia della lingua italiana*, a cura di Luca Serianni e Pietro Trifone, Volume primo. I uoghi della codificazione, Torino, Giulio Einaudi editore s.p.a., 1993, p. 29–91.
- ▶ ȚĂRA, Vasile D., *Lexicologie și lexicografie didactică*, Timișoara, Tipografia Universității din Timișoara, 1985.
- ▶ *Vocabularul european al filosofilor. Dicționarul intraductibilelor*, volum coordonat de Barbara Cassin, Traducere și adăugiri la ediția în limba română coordonate de Anca Vasiliu și Alexander Baumgarten, Iași, Polirom, 2020.

- VRACIU, A, *Lingvistică generală și comparată*, București, E.D.P., 1980, p. 116–135.
- ZAFIU, Rodica, *Natura relațională a sensului și tehnica lexicografică*, în „Limba română”, XXXVII, 1988, nr. 1, p. 3–9, http://dspace.bcu-iasi.ro/static/web/viewer.html?file=http://dspace.bcu-iasi.ro/bitstream/handle/123456789/770/BCUIASI_PER_X-3334_1988_An.37.pdf?sequence=208&isAllowed=y
- ZGUSTA, Ladislav, *Manual of Lexicography*, The Hague-Paris, Mouton, 1971.

Resurse electronice:

- 1) LB^e = *Lexiconul de la Buda (1825)* = *Lexicon românesc-latinesc-unguresc-nemțesc*, Buda, Tipografia Universității Crăiești, 1825, ediție electronică realizată de Maria Aldea, Daniel-Corneliu Leucuța, Lilla Marta Vremir, Vasilica Eugenia Cristea, Adrian Aurel Podaru, coordonator Maria Aldea, Cluj-Napoca, 2013: www.bcucoluj.ro/lexiconuldelabuda, <https://doi.org/10.26424/lexiconuldelabuda>
- 2) www.gallica.bnf.fr
- 3) www.atilf.fr
- 4) www.cervantesvirtual.com
- 5) www.dienet.it/dizionari/#monolingua
- 6) www.lexilogos.com
- 7) <https://dictionnaires.u-cergy.fr/accueil.html>
- 8) <http://corola.racai.ro/>
- 9) <https://solirom.ro>

Bibliografie seminar

S₂.

- BIDU-VRĂNCEANU, Angela *et alii*, *Dicționar general de științe. Științe ale limbii*, București, Editura Științifică, 1997, s.v. *lexem, lexic, lexicologie, lexicografie, lexicon, dicționar, vocabular, cuvânt, termen, terminologie*.
- *Vocabularul european al filosofilor. Dicționarul intraductibilelor*, volum coordonat de Barbara Cassin, Traducere și adăugiri la ediția în limba română coordonate de Anca Vasiliu și Alexander Baumgarten, Iași, Polirom, 2020, s.v. *logos, română, termen*.

S₃₋₁₃ sunt seminare practice bazate exclusiv pe analiza unor articole de dicționar / dicționare.

10. Evaluare

NOTĂ Disciplină = Notă examen scris (60%) + Notă seminar (40%)

Procentele aferente seminarului corespund unei note obținute prin validarea următoarelor segmente:

- a) prezență 50% (= 7 prezențe);
- b) expunerea orală a unei lucrări cu subiect lexicografic (la libera alegere), timp alocat: 10 minute (=3–5 pagini).

Lector univ. dr. Maria Aldea

Disciplină: Dinamica istorică a limbii române literare

Cod: LMR2135

Credite: 7

An universitar: 2021–2022

Curs & Seminar:

► **marți, 12–14, MS Teams: Oct. 5, 12, 19, 26; Noi. 2, 9, 16, 23, 30; Dec. 7, 14; Ian. 4, 11**

► **miercuri, 12:00–14:00, MS Teams: Sept. 29; Oct. 6, 13, 20, 27; Noi. 3, 10, 17, 24; Dec. 1, 8, 15; Ian. 5, 12**

Consultații: **luni, 8:00–10:00, MS Teams, clasa Consultații_MariaAldea_2021-2022 (obligatoriu: solicitare în prealabil via e-mail – maria.aldea@ubbcluj.ro)**

Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">Cunoașterea de către masteranzi atât a stadiilor de evoluție a normelor limbii române literare în plan fonetic, morfologic, sintactic și semantico-lexical, cât și a instrumentarului necesar în abordarea unui fenomen lingvistic / fapt de limbă din perspectivă diacronică.
Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">Însușirea de către masteranzi a unor informații relevante privind dinamica istorică a limbii române literare;dezvoltarea capacității de a investiga și de a înțelege un fenomen lingvistic / fapt de limbă diacronic în specificul său;dezvoltarea capacității de a analiza fapte de limbă din texte românești vechi și premoderne ;utilizarea informației teoretice în aplicații practice.

Conținuturi

Curs	Metode de predare	Observații
(Curs 1, data ...) Curs introductiv Elemente de istorie culturală: spațiul romanic	Online, sincron	
(Curs 2, data ...) T1. Considerații teoretice și metodologice (I) 1. Istoria limbii române literare: obiect de studiu, metode de cercetare 2. Noțiunea de limbă literară 2.1. "Limba literară": definiție și accepții 3. Lucrări românești de istorie a limbii române literare 4. Locul limbii literare în raport cu nivelul limbii și cu nivelul vorbirii 4.1. Normele limbii literare 5. Raportul limbii literare cu limba națională 6. Raportul limbii literare cu limbile de contact 7. Variantele stilistice ale românei literare	curs interactiv, cu fundament de prelegere	
(Curs 3, data ...) T1. Considerații teoretice și metodologice (II) 1. Periodizarea istoriei limbii române literare 2. Originile limbii române literare 3. Baza dialectală a limbii române literare 4. Evoluția graiurilor românești 5. Unificarea românei literare		
(Curs 4, data ...) T2. Epoca veche a limbii culte. 1532–1640 (I) 1. Începuturile scrisului în limba română 2. Mărturii despre scrierea în limba română 3. Clasificarea primelor texte românești 3.1. Texte originale netraduse		
(Curs 5, data ...) T2. Epoca veche a limbii culte. 1532–1640 (II) 3.2. Texte religioase traduse manuscrise 3.3. Texte religioase traduse tipărite 4. Particularități ale primelor texte românești (fonetice, morfologice, sintactice și lexicale)		
(Curs 6, data ...) T3. Epoca veche a limbii culte. 1640–1780 (I) 1. Introducere 2. Particularități lingvistice ale textelor (fonetice, morfologice, sintactice și lexicale) 3. Influențe străine exercitate asupra limbii române 4. Monumente de limbă 4.1. Varlaam		
(Curs 7, data ...) T3. Epoca veche a limbii culte. 1640–1780 (II) 4.2. Noul Testament de la Bălgrad (1648) 4.3. Dosoftei		
(Curs 8, data ...) 4.4. Biblia de la București 4.5. Antim Ivireanul		
(Curs 9, data ...) T3. Epoca veche a limbii culte. 1640–1780 (III) 1. Introducere: cronicarii și dezvoltarea limbii 2. Cronicarii moldoveni 2.1. Grigore Ureche 2.2. Miron Costin		
(Curs 10, data ...) 2.2. Miron Costin 2.3. Nicolae Costin 2.4. Ion Neculce		
(Curs 11, data ...) 3. Cronicarii munteni		

(Curs 12, data ...) 4. Dimitrie Cantemir		
(Curs 13, data ...) 5. Influențe străine asupra limbii române literare 6. Trăsături lingvistice ale textelor populare și religioase		
(Curs 14, data ...) Curs recapitulativ în vederea pregătirii examenului		
8.2 Seminar online	Metode de predare	Observații
Seminar introductiv (prezentare obiective, tematică, bibliografie, evaluare ; prezentare dosar texte propuse spre analiză)	Online, sincron	
S2. Scrierea veche românească. Exerciții de transcriere (I)	Activ-participative pe bază de explicație, demonstrație, dialog, exercițiu, analiză	
S3. Scrierea veche românească. Exerciții de transcriere (II)		
S4. Analiză de text (texte originale)		
S5. Analiză de text (texte religioase traduse, manuscrise și tipărite)		
S6. Analiză de text (Varlaam)		
S7. Analiză de text (Noul Testament de la Bălgrad; Dosoftei)		
S8. Analiză de text (Biblia de la București; Antim Ivireanul)		
S9. Analiză de text (Cronicarii moldoveni. I)		
S10. Analiză de text (Cronicarii moldoveni. II)		
S11. Analiză de text (Cronicarii munteni)		
S12. Analiză de text (D. Cantemir)		
S13. Analiză de text (texte populare)		
S14. Seminar recapitulativ în vederea pregătirii examenului		
Bibliografie		
<p>► BULGĂR, Gh., <i>Problemele limbii literare în concepția scriitorilor români</i>, antologie, studiu introductiv, comentarii, glosar, București, E.D.P., 1966.</p> <p>► BULGĂR, Gh., <i>Studii de stilistică și limbă literară</i>, București, E.D.P., 1971.</p> <p>► CARACOSTEA, D., <i>Expresivitatea limbii române</i>, Cuvânt înainte, notă asupra ediției și index de Ilie Dan, Iași, Polirom, 2000.</p> <p>► CARTOJAN, N., <i>Cărțile populare în literatura românească</i>, vol. I–II, cuvânt înainte de Dan Zamfirescu, postfață de Mihai Moraru, ediție îngrijită de Alexandru Chiriacescu, București, Editura Enciclopedică Română, 1974.</p> <p>► CAZACU, Boris, <i>Studii de limbă literară. Probleme actuale ale cercetării ei</i>, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1960.</p> <p>► CHIVU, Gheorghe, <i>Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea: variantele stilistice</i>, București, Univers Enciclopedic, 2000.</p> <p>► CHIVU, Gheorghe, <i>Limbă și cultură. Studii de istorie a limbii române literare</i>, București, EAR, 2019.</p> <p>► COSTINESCU, Mariana, <i>Normele limbii literare în gramaticile românești</i>, București, E.D.P., 1979.</p> <p>► DIMITRESCU, Florica, <i>Dinamica lexicului românesc</i>, Cluj-Napoca, Clusium, 1995.</p> <p>► FRÂNCU, Constantin, <i>Gramatica limbii române vechi (1521–1780)</i>, Indice general de Alexandrina Ioniță, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009.</p> <p>► GAFTON, Al., <i>De la traducere la norma literară. Contribuția traducerii textelor biblice la constituirea vechii norme literare</i>, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2012.</p> <p>► GHEȚIE, Ion, <i>Introducere în studiul limbii române literare</i>, București, E.Ș.E., 1982.</p> <p>► GHEȚIE, Ion, <i>Începuturile scrisului în limba română. Contribuții filologice și lingvistice</i>, București, EA R.S.R., 1974.</p> <p>► GHEȚIE, Ion, <i>Baza dialectală a românei literare</i>, București, EA R.S.R., 1975.</p> <p>► GHEȚIE, Ion (coord.), <i>Istoria limbii române literare. Epoca Veche (1532–1780)</i>, București, EA, 1997.</p> <p>► Gheție, Ion și Al. Mareș, <i>Introducere în filologia românească. Probleme, metode, interpretări</i>, București, Editura enciclopedică română, 1974.</p> <p>► GHEȚIE, Ion și Al. Mareș, <i>Originile scrisului în limba română</i>, București, E.Ș.E., 1985.</p> <p>► GRAUR, Al., <i>Fondul principal al limbii române</i>, București, E.Ș., 1957.</p> <p>► IORDAN, Iorgu, <i>Limba literară. Studii și articole</i>, Ediție îngrijită și note de Pavel Țugui și Ion Trăistaru, Craiova, Scrisul românesc, 1977.</p> <p>► ISTRATE, Gavril, <i>Originea limbii române literare</i>, Iași Junimea, 1981.</p> <p>► IVĂNESCU, Gheorghe, <i>Problemele capitale ale vechii române literare</i>, Ediția a II-a revăzută, Îngrijirea textului, bibliografie, indici și notă asupra ediției de Eugen Munteanu și Lucia-Gabriela Munteanu, Postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza” Iași, 2012.</p> <p>► MAREȘ, Alexandru (coord.), <i>Crestomația limbii române vechi, vol. I (1521-1639)</i>, ediția a II-a, București, EAR, 2016.</p> <p>► MUNTEANU, Eugen, <i>Lexicologie biblică românească</i>, București, Humanitas, 2006.</p> <p>► MUNTEANU, Ștefan și Vasile D. ȚĂRA, <i>Istoria limbii române literare. Privire generală</i>, Ediție revizuită și adăugită, București, E.D.P., 1983.</p> <p>► PANAITESCU, P.P., <i>Introducere la istoria culturii românești</i>, București, Editura Științifică, 1969.</p> <p>► PANĂ DINDELEGAN, Gabriela (coord.), <i>Sintaxa limbii române vechi</i>, București, Univers Enciclopedic Gold, 2019.</p> <p>► RADOSAV, Doru, <i>Cartea cu prieteni. Solidarități intelectuale interetnice în Transilvania secolului al XVII-lea</i>, Academia Română – Centrul de Studii Transilvane / Presa Universitară Clujeană, 2016.</p> <p>► RADOSAV, Doru, <i>Sentimentul religios la români. O perspectivă istorică (sec. XVII-XX)</i>, Cluj-Napoca, Dacia, 1997.</p> <p>► ROSETTI, Al., Boris Cazacu și Liviu Onu, <i>Istoria limbii române literare</i>, vol. I. <i>De la origini până la începutul secolului al XIX-lea</i>, Ediția a doua revăzută și adăugită, București, Minerva, 1971.</p> <p>► STAN, Camelia, <i>O sintaxă diacronică a limbii române vechi</i>, Bucuresti, Editura Universității din Bucuresti, 2013.</p>		

- Academia Română, Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu”, *Texte uitate – Texte regăsite*, vol. 1–4, București, Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2002–2005.
- *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, EA, 1979.
- *Pagini Alese. Omagiu lui Alexandru Mareș la împlinirea vârstei de 80 de ani*, Volum îngrijit de Marius Sala, Maria Stanciu Istrate și Emanuela Timotin, București, Univers Enciclopedic Gold, 2016.
- *Studii de istoria limbii române literare. Sec. al XIX-lea*, vol. I–II, București, Editura pentru Literatură, 1969.

Cursuri universitare

- DRĂGULESCU, Radu, *Istoria limbii române literare: popasuri pe drumul spre norma supradialectală unică. Note de curs*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2000.
- DRĂGULESCU, Radu, *Istoria limbii române literare: primele manifestări. Curs universitar*, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2006.
- IACOB, Niculina, *Limbaajul biblic românesc (1640-1800). Aspecte ale evoluției limbii române literare pînă la 1840*, Vol. I, Suceava, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, 2001.
- MARINESCU, Valeriu, *Istoria limbii române literare*, București, Editura Fundației România de Măine, 2002.
- SOARE, Liliana, *Elemente de istorie a limbii române literare*, Craiova, Universitaria, 2012.
- SOARE, Liliana, *Crestomație de limbă română veche și modernă (1521-1881)*, Craiova, Universitaria, 2013.

Text propus pentru S₂₋₃

TGCS - BiblioPDF | Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)

sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 176 (Johann Heinrich Campe, Moise Fulea, *Cărticica năravurilor bune pentru tinerime*, Sibiu, În tipografia lui Ioann Bart, 1819).

Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
Curs	Însușirea principalelor direcții ale evoluției socio-culturale și lingvistice a limbii române literare. Capacitatea de analiză și sinteză.	Examen scris online MS Teams	60 %
Seminar/ laborator/ proiect	Capacitatea de a recunoaște, de a înțelege și de a analiza fenomenele lingvistice / faptele de limbă din perspectivă diacronică.	Procentele aferente seminarului corespund unei note obținute prin validarea următoarelor segmente: a) activitate; b) prezență: 7 prezențe. În cazul în care cele două segmente nu pot fi îndeplinite, studentul va putea să valideze seminarul prin realizarea, cumulată, a 2 lucrări pe următoarele teme (abordare diacronică, între 2 și 4 pagini): (a) Falsa apozitie; (b) Exprimarea D-ului și a G-ului. Termen predare prima lucrare: 16.11.2021. Termen predare a doua lucrare: 04.01.2022.	40 %

Lector univ. dr. Maria Aldea

Disciplină: Istoria limbii române (Noțiuni fundamentale) – RoA

Cod: LLR5121

Credite: 4

An universitar: 2021–2022

Curs (Luni, 14:00–16:00, MS Teams): Sept. 27; Oct. 4, 11, 18, 25; Noi. 1, 8, 15, 22, 29; Dec. 6, 13; Ian. 3, 10

► Pentru clarificări pe marginea conținuturilor predate sunt fixate trei întâlniri tip sincron în **1 noiembrie, 6 decembrie și 3 ianuarie**.

S₁ Ro–En₁ (Grupa 1: Luni, 16:00–18:00, MS Teams): Sept. 27; Oct. 11, 25; Noi. 8, 22; Dec. 6; Ian. 3

S₂ Ro–En₂ (Grupa 2: Luni, 16:00–18:00, MS Teams): Oct. 4, 18; Noi. 1, 15, 29; Dec. 13; Ian. 10

S₁ Ro–Rest (Grupa 3: Luni, 18:00–20:00, MS Teams): Sept. 27; Oct. 11, 25; Noi. 8, 22; Dec. 6; Ian. 3

Consultații: luni, 8:00–10:00, MS Teams, clasa Consultații_MariaAldea_2021-2022 (obligatoriu: solicitare în prealabil via e-mail – maria.aldea@ubbcluj.ro)

Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">Cunoașterea atât a tendințelor actuale în cercetarea diacronică a limbii române, cât și a instrumentarului necesar în abordarea unui fenomen lingvistic / fapt de limbă din perspectivă diacronică.
Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">Însușirea unor informații relevante privind formarea limbii și a poporului român, filiația latină a limbii române, rezistența structurii lingvistice a românei, contactul lingvistic și cultural al românei cu alte limbi și culturi, individualitatea limbii române între limbile romanice;dezvoltarea capacității de a investiga și de a înțelege un fenomen lingvistic / fapt de limbă diacronic în specificul său;utilizarea informației teoretice în aplicații practice.

Conținuturi

Curs	Metode de predare	Observații
CURS INTRODUCTIV 1. Introducere 2. Istoria limbii române: obiect, disciplină, metodă(e) 3. Scurt istoric al disciplinei: direcții și reprezentanți 4. Lucrări românești și străine referitoare la istoria limbii (Curs 1, 04.10.2021)	Online, asincron, suport de curs	
T₁. INDIVIDUALITATEA LIMBII ROMÂNE ÎNTRE LIMBILE ROMANICE (SCRIERE, GRAMATICĂ, LEXIC) 1. Introducere 2. Limba română – limbă romanică 2.1. Reromanizarea limbii române 2.2. Locul limbii române între limbile romanice (Curs 2, 11.10.2021)		
T₁. INDIVIDUALITATEA LIMBII ROMÂNE ÎNTRE LIMBILE ROMANICE (SCRIERE, GRAMATICĂ, LEXIC) 2.3. Individualitatea limbii române între limbile romanice 2.3.1. Conceptul de "individualitate lingvistică" 2.3.2. Nivelul ortografic 2.3.3. Nivelul fonetico-fonologic 2.3.4. Nivelul morfosintactic 2.3.5. Nivelul lexical (Curs 3, 18.10.2021)		
T₂. IDENTITATE ȘI ALTERITATE, CENTRU ȘI MARGINE: "ROMÂN". GEOGRAFIA MITICĂ ȘI GEOGRAFIA REALĂ A DACIEI		

1. Introducere 2. Etnonimul <i>român</i> 3. Româna și limbile romanice (Curs 4, 25.10.2021)		
T2. IDENTITATE ȘI ALTERITATE, CENTRU ȘI MARGINE: “ROMÂN”. GEOGRAFIA MITICĂ ȘI GEOGRAFIA REALĂ A DACIEI 4. Urme de civilizație în spațiul carpato-dunărean 5. Geto-dacii 5.1. Izvoare literare cu privire la geto-daci 5.2. Limba și scrierea dacilor 5.3. Rituri de înmormântare și religie la geto-daci 6. Organizarea în stat (Curs 5, 01.11.2021)		
T3. ÎNTRE ORIENT ȘI OCCIDENT: LIMBA ROMÂNĂ. GENEZA A. Moștenirea traco-dacă 1. Introducere 2. Studii consacrate elementului traco-dac 3. Criterii de recunoaștere a elementelor traco-dace 4. Materialul lingvistic traco-dac 4.1. Glose 4.2. Nume dace de plante 4.3. Nume proprii 4.4. Inscriptii 5. Particularități gramaticale și lexicale 5.1. Fonetica 5.2. Morfologia 5.3. Elementul lexical 5.3.1. Elemente lexicale autohtone certe 5.3.2. Elemente lexicale autohtone probabile 5.3.3. Repartiția lexico-semantică 6. Concluzii (Curs 6, 08.11.2021)		
T3. ÎNTRE ORIENT ȘI OCCIDENT: LIMBA ROMÂNĂ. GENEZA B. Filiația latină a limbii române B1. Romanizare 1. Organizarea provinciei Dacia 2. Romanizarea: definiție 3. Factorii romanizării 4. Etapele romanizării 5. Concluzii B2. Continuitate 1. Introducere 2. Teritoriul de formare a limbii și a poporului român (Curs 7, 15.11.2021)		
T3. ÎNTRE ORIENT ȘI OCCIDENT: LIMBA ROMÂNĂ. GENEZA B. Filiația latină a limbii române B3. Limba latină 1. Limba latină și variantele ei 1.1. Izvoarele latine populare 2. Sistemul lingvistic al latinei 2.1. Fonetică 2.2. Morfologie 2.3. Sintaxă 2.4. Lexic 3. Concluzii (Curs 8, 22.11.2021)		
T4. LIMBA ROMÂNĂ: ELEMENTE SPECIFICE NOULUI SISTEM LINGVISTIC 1. Epoca de formare 2. Schimbări fonetice 3. Elemente specifice noului sistem lingvistic 3.1. fonetice 3.2. morfologice (Curs 9, 29.11.2021)		
T4. LIMBA ROMÂNĂ: ELEMENTE SPECIFICE NOULUI SISTEM LINGVISTIC 3. Româna primitivă comună: introducere 4. Dialectele limbii române 4.1. Aromâna 4.2. Meglenoromâna 4.3. Istroromâna 4.4. Dacoromâna 5. Particularități regionale ale românei comune (Curs 10, 06.12.2021)		
T5. CONTACTE CULTURAL-ISTORICE ȘI LINGVISTICE A. Influența slavă 1. Introducere 1.1. Studii consacrate elementului slav 1.2. Vechimea împrumuturilor slave în limba română 1.3. Clarificare terminologică: vechea slavă, slavonă 2. Particularități lingvistice 2.1. nivel fonetic 2.2. nivel morfologic 2.3. nivel lexical (Curs 11, 13.12.2021)		
T5. CONTACTE CULTURAL-ISTORICE ȘI LINGVISTICE B. Influențe străine exercitate asupra limbii române 1. Introducere 2. Influența maghiară 3. Influența turcă 4. Influența greacă (Curs 12, 03.01.2022)		
T5. CONTACTE CULTURAL-ISTORICE ȘI LINGVISTICE B. Influențe străine exercitate asupra limbii române 5. Alte influențe străine exercitate asupra limbii române 5.1. Introducere 5.1.1. Stilurile funcționale 5.1.1.1. Stilul artistic 5.1.1.2. Stilul tehnico-științific 5.1.1.3. Stilul juridico-administrativ 5.1.1.4. Stilul publicistic 5.1.1.5. Calități generale ale stilului 5.2. Influența latinei savante 5.3. Influența italienei 5.4. Influența germanei 5.5. Influența francezei 5.6. Influența rusei 5.7. Influența englezei (Curs 13, 10.01.2022)		
Curs recapitulativ în vederea pregătirii examenului (Curs 14)		

Bibliografie

- DIMITRESCU, Florica *et alii*, *Istoria limbii române. Fonetică, Morfosintaxă, Lexic*, București, E.D.P., 1978, p. 24–115.
- IVĂNESCU, G., *Istoria limbii române*, Iași, Junimea, 1980, p. 47–440.
- PUȘCARIU, Sextil, *Limba română. I. Privire generală*, București, Minerva, 1976, p. 155–350.
- SALA, Marius și Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Istoria limbii române*, volumul I, București, Univers Enciclopedic Gold, 2018, p. 21–563.

PRECIZARE: Fiecare temă abordată este însoțită de o bibliografie selectivă care să permită orientarea/aprofundarea.

Seminar (varianta 1) online	Metode de predare-învățare	Observații
1. Seminar introductiv (prezentare obiective, tematică, bibliografie, evaluare)	Online, sincron, activ-participative, exercițiu, analiză, explicație	
2. Transcriere (scriere chirilică)		
3. Transcriere		
4. Transcriere		
5. Transcriere (scriere etimologizantă și ortografie maghiară)		
6. Transcriere		
7. Seminar recapitulativ în vederea pregătirii examenului		

Bibliografie (varianta 1) online

TGCS - BiblioPDF | Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)
sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 176 (Johann Heinrich Campe, Moise Fulea, *Cărticica năravurilor bune pentru tinerime*, Sibiu, În tipografia lui Ioann Bart, 1819).

TGCS - BiblioPDF | Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)
sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 253 (Moise Fulea, [Bucoavnă de normă], [Sibiu], [În tipografia lui Ioann Bart], [1815].

Validare seminar

TGCS - BiblioPDF | Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)
sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 6 (Vasile Aaron, *Istoria lui Sofronim și a Haritei cei frumoase, fiicei lui Aristef mai marelui din Milet*, Sibiu, În tipografia lui Gheorghie de Klosius, [1821].

Validare disciplină:

NOTĂ Disciplină = Notă examen scris (67%) + Notă seminar (33%)

Procentele aferente seminarului corespund unei note obținute prin validarea a trei segmente:

- (a) activitate;
- (b) prezență: 4 prezențe
- (c) transcrierea/ transliterarea unei secvențe textuale și analiza etimologică a trei cuvinte (=trei clase gramaticale distincte).

Lector univ. dr. Maria Aldea

Disciplină: Istoria limbii române (Noțiuni fundamentale) – RoB

Cod: LLR5221

Credite: 4

An universitar: 2021–2022

Curs (Marți, 14:00–16:00, MS Teams): Sept. 28; Oct. 12, 26; Noi. 9, 23; Dec. 7; Ian. 4

S2 Ro–B1 (Grupa 1, Luni, 18:00–20:00, MS Teams): Oct. 4, 18; Noi. 1, 15, 29; Dec. 13; Ian. 10

S2 Ro–B2 (Grupa 2, Marți, 14:00–16:00, MS Teams): Oct. 5, 19; Noi. 2, 16, 30; Dec. 14; Ian. 11

► Pentru **clarificări** pe marginea conținuturilor predate sunt fixate trei întâlniri tip sincron în **9 noiembrie, 7 decembrie și 4 ianuarie**.

► **Consultații:** luni, 8:00–10:00, MS Teams, clasa **Consultații_MariaAldea_2021-2022** (obligatoriu: solicitare în prealabil via e-mail – maria.aldea@ubbcluj.ro)

Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none">Cunoașterea atât a tendințelor actuale în cercetarea diacronică a limbii române, cât și a instrumentarului necesar în abordarea unui fenomen lingvistic / fapt de limbă din perspectivă diacronică.
Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">Însușirea unor informații relevante privind formarea limbii și a poporului român, filiația latină a limbii române, rezistența structurii lingvistice a românei, contactul lingvistic și cultural al românei cu alte limbi și culturi, individualitatea limbii române între limbile romanice;dezvoltarea capacității de a investiga și de a înțelege un fenomen lingvistic / fapt de limbă diacronic în specificul său;utilizarea informației teoretice în aplicații practice.

Conținuturi

Curs	Metode de predare	Observații
Curs introductiv 1. Introducere 2. Istoria limbii române: obiect, disciplină, metodă(e) 3. Scurt istoric al disciplinei. Direcții și reprezentanți 4. Lucrări românești și străine referitoare la istoria limbii române (Curs 1, 28.09.2021)	Online, asincron, suport de curs	
T1. Individualitatea limbii române între limbile romanice (scriere, gramatică, lexic) 1. Introducere 2. Conceptul de "individualitate lingvistică" 3. Individualitatea limbii române 3.1. nivelul ortografic 3.2. nivelul fonetico-fonologic 3.3. nivelul morfosintactic 3.4. nivelul lexical (Curs 2, 12.10.2021)		
T2. Identitate și alteritate, centru și margine: "Român". Geografia mitică și geografia reală a Daciei 1. Etnonimul <i>român</i> 2. Urme de civilizație în spațiul carpato-dunărean 3. Geto-daci 3.1. Izvoare literare cu privire la geto-daci 3.2. Limba și scrierea dacilor 3.3. Rituri de înmormântare și religie la geto-daci 4. Organizarea în stat (Curs 3, 26.10.2021)		
T3. Între Orient și Occident: Limba Română. Geneza. A. Moștenirea traco-dacă 1. Introducere 2. Criterii de recunoaștere a elementelor traco-dace 3. Materialul lingvistic traco-dac 3.1. Glose 3.2. Nume		

dace de plante 3.3. Nume proprii 3.4. Inscriptii 4. Particularitati gramaticale si lexicale 4.1. Fonetica 4.2. Morfologia 4.3. Elementul lexical 4.3.1. Elemente lexicale autohtone certe 4.3.2. Elemente lexicale autohtone probabile 4.3.3. Repartitia lexico-semantică (Curs 4, 9.11.2021)		
B. Filiația latină a limbii române B₁. Romanizare: 1. Organizarea provinciei Dacia 2. Romanizarea: definiție 3. Factorii romanizării 4. Etapele romanizării 5. Concluzii B₂. Continuitate 1. Introducere 2. Teritoriul de formare a limbii și a poporului român. B₃. Limba latină 1. Limba latină și variantele ei 2. Izvoarele latinei populare 3. Lexicul latinei populare (Curs 5, 23.11.2021)		
T4. Limba română: elemente specifice noului sistem lingvistic 1. Epoca de formare 2. Schimbări fonetice 3. Elemente specifice noului sistem lingvistic 3.1. fonetice 3.2. morfologice 3. Româna primitivă comună 4. Dialectele limbii române 5. Particularități regionale ale românei comune (Curs 6, 07.12.2021)		
T5. Contacte cultural-istorice și lingvistice A. Influența slavă 1. Introducere 1.1. Vechimea împrumuturilor slave în limba română 1.2. Clarificare terminologică: vechea slavă, slavonă 2. Particularități lingvistice 2.1. nivel fonetic 2.2. nivel morfologic 2.3. nivel lexical B. Influențe străine exercitate asupra limbii române 1. Introducere 2. Influența maghiară 3. Influența turcă 4. Influența greacă 5. Alte influențe străine exercitate asupra limbii române (Curs 7, 04.01.2022)		
Bibliografie ► DIMITRESCU, Florica <i>et alii</i> , <i>Istoria limbii române. Fonetica, Morfosintaxă, Lexic</i> , București, E.D.P., 1978, p. 24–115. ► IVĂNESCU, G., <i>Istoria limbii române</i> , Iași, Junimea, 1980, p. 47–440. ► PUȘCARIU, Sextil, <i>Limba română. I. Privire generală</i> , București, Minerva, 1976, p. 155–350. ► SALA, Marius și Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), <i>Istoria limbii române</i> , volumul I, București, Univers Enciclopedic Gold, 2018, p. 21–563.		
PRECIZARE: Fiecare temă abordată este însoțită de o bibliografie selectivă care să permită orientarea/aprofundarea.		
Seminar online	Metode de predare-învățare	Observații
1. Seminar introductiv (prezentare obiective, tematică, bibliografie, evaluare)	Online, sincron, activ-participative, exercițiu, analiză, explicație	
2. Transcriere (scriere chirilică)		
3. Transcriere		
4. Transcriere		
5. Transcriere (scriere etimologizantă și ortografie maghiară)		
6. Transcriere		
7. Seminar recapitulativ în vederea pregătirii examenului		
Bibliografie (varianta 1) online <u>TGCS - BiblioPDF Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)</u> sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 176 (Johann Heinrich Campe, Moise Fulea, <i>Cărticica năravurilor bune pentru tinerime</i> , Sibiu, În tipografia lui Ioann Bart, 1819). <u>TGCS - BiblioPDF Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)</u> sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 253 (Moise Fulea, [Bucoavnă de normă], [Sibiu], [În tipografia lui Ioann Bart], [1815].		
Validare seminar <u>TGCS - BiblioPDF Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga" Cluj-Napoca (bcucluj.ro)</u> sau Biblioteca Școala Ardeleană, nr. 6 (Vasile Aaron, <i>Istoria lui Sofronim și a Haritei cei frumoase, fiicei lui Aristef mai marelui din Milet</i> , Sibiu. În tipografia lui Gheorghie de Klosius. [1821].		

Validare disciplină:

NOTĂ Disciplină = Notă examen scris (67%) + Notă seminar (33%)

Procentele aferente seminarului corespund unei note obținute prin validarea a trei segmente:

- (a) activitate;
- (b) prezență: 4 prezențe
- (c) transcrierea/ transliterarea unei secvențe textuale (1 pag.) și analiza etimologică a trei cuvinte (=trei clase gramaticale distincte).